

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicorum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok főrekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Égész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felölős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók a déliánvőz-jében.

Zichy Jenő gróf pártonkívüli.

Tegnap az esti órákban villámgyorsasággal terjedt a hír, hogy Zichy Jenő gróf, Székesfehérvár szab. kir. város orsz. képviselője a katonai javaslatok miatt kilépett a szabadelvű pártból. A ki előlvassa Zichy Jenő gróf beszédét, annak látnia kell, hogy nem csak a katonai javaslatok értelték meg ezt a fontos elhatározását, évek tapasztalatainak leszűrődött következménye ez, melynek legszebb értéke az igazság s ennek erejénél fogva nem lehet csekély jelentőségű a kormány-pártra nézve. A nagyszabású beszédében megnyilatkozó férfias nyíltság és őszinteség, továbbá a meggyőződés erejének közvetlensége tiszteletet parancsol. És hogy nem lesz ez az elhatározás egyedül álló, a benne fekvő mély erkölcs diktálja. Mert hogy a törvényhozás erkölcsi oly tiszta legyen, hogy az ország egész népe szilárd bizalommal viseltesse a nemzet összes jogainak gyakorlásával megbízott parlament iránt, ezt alkotmányunk tekiptélye s a népképviselőnek mindenre példaadó hatása megköveteli. A parlamentarizmusnak elfajulása s a közönség érdeklődésének e testületek irányában való hanyatlása Európaszerte tapasztalható. Ennek egyik főoka kétségkívül az a családás, melyet a népek éreznek, midőn parlamentjeik működését törvényeik gyakorlati alkalmazásában tapasztalják és látják, hogy sem gazdasági boldogulásuk, sem közszabadságuk s nemzeti eszményeik nem találták meg a minden-

hatónak képzelt parlamentekben azt a tényezőt, mely főrekvéseiket megvalósítja. De másik nem kisebb oka a parlamentü tekiptély csorbájának a képviselők személyes fogynozásaiban rejlik, hogy sokszor egyéni és üzleti szempont, ledérség és féktelen szenvedély semmibe sem veszi az igazságot és erkölcsöt, anyagi hasznot hajhász és botránnyokat provokál.

Tisztul a levegő, látunk már a liberális táborban is politikai erkölcsöt, kiválik belőle s ennek lett első hírnöke Zichy Jenő gróf. Romlást látott maga körül s nagyra:almi állásunk veszedelmeként tekipti a politikai demoralizációt s az általános nyomort. És mindezt a szabadelvű párt rovására írja. Bizott benne és csalódott. Javulást remélt s romlást tapasztalt. Nem talált többé garanciát a bizalomra, reménye sincs e párt politikájában, szívére teszi kezét s nemes férfihoz illően megtagadja a közösséget vele. Régi tábora ellen fordul és ellene küzd, mert nemzete boldogulását így reméli most.

Ez a politikai jellem s tiszta erkölcs. Vajha követnék sokan-sokan a képviselők közül, mert hisz nem kevesen vannak, kik ígéretet tettek választóiknak s azt soha sem váltják be.

Zichy Jenő beszédét, mely tegnap hangzott el a Házban, egész terjedelmében az alábbiakban közöljük:

T. képviselőház! Nyilvános pályámon soha más nem irányította cselekedeteimet, mint a kötelességérzet és az a tudat, hogy nemzetem és

hazám érdekében mindent meg kell tennem, amiről azt hiszem, hogy annak javára válik. És mindent megakadályozok, amit arra nézve károsnak vélek (Előnk helyeslés a bal- és szélső-baloldalon.) Nagyon sajnálom, hogy igen t. barátomnak, a miniszterelnöknek és Fejérvár báró honvédelmi miniszternek, akik én igen becsülök és tisztelek, javaslatával szemben ellentébe kell, hogy jöjjenek. Talán senki sem fogadta nálam nagyobb örömmel, nagyobb tisztelettel és nagyobb ideálizmussal az új miniszterelnököt, abban a reményben s abban a hitben, hogy az új érvál ilyen, az országot nehezen sújtó törvényjavaslatok többé nem fognak a Ház elé hozami. Ez gondolták, ezt reméltük. De sajnos, a körülmények úgy fordultak, még az önök akarata ellenére is, amint azt báró Solymossy t. barátom mondotta, hogy ma abba a kényszerhelyzetbe jutottak, hogy ezen törvényjavaslatokat, amelyeket valamennyien az országra nézve lesújtónak tartanak, mégis ide beterjesszük.

Előre kijelentem, hogy ezt a törvényjavaslatot el nem fogadom.

Nem fogadom el a javaslatot, először azért, mert minden körülmények között be szoktam váltani szavamat. A képviselők állása és működése ma ugyan nincs irányítva már a régi instrukciók által; ma az instrukció nem mas, mint lelkiismeretünk és az ígret, amelyet a választóknak tettünk. Lelkiismeretem tiszta volt mindig, tiszta ma is, mert mindig azt cselekedtem, amit helyesnek és az országra nézve üdvösnek tartottam. S ha most ezen törvényjavaslatot meg nem szavazom, úgy újból megfélelek azon ígretetnek, amelyet kértek tőlem választóim, hogy tudniillik ezen nehéz körülmények között, ezen

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Régi példák és legendák.

Összegyűjtötte s a székesfejervári helyvárosi kath. körnek 1903. évi január hó 18-án rendezett ünnepén felolvasta:
VARGHA DAMIÁN, ciszt. r. főgymn. tanár.

(Vége.)

A Teleki kódexben Sz. Makarius életében a következőket olvassuk (289. l.) . . . „Nagy hitelenséggel az oroszánok megjutának (jövének) és az szent vén elibe menének. Az vén kezeit fejkre tevő és őket szépen megtörölgető és azt mondá nekik: Én fiacskáim, három jó atyafiak jöttek énhozzám, meg ne bántásokat öket. Ezt mondván az szent atya, legottan behívá mondván: Atyámfia, jöjjetek, semmit ne féljtek. Nagy félelemmel bemenének.“ Ugyancsak ezen oroszánok tettei el s ásták ki 3 év múlva Szent Makarius testét akarata szerint. „Legottan az verembe menék és parancsolék az oroszánoknak, hogy az földet réam hánják. Ott engemet az oroszánok eltemetének s ök én tőlem elfutának. Ekképen 3 egész esztendeig az verembe éten-itan nagy sanyarsággal élék.“

Másutt a szarvas engedelmeskedik Sz. Makariusnak (294. l.) . . . „Láték távol egy mondhatatlan nagy szarvast . . . kezdék a szarvasnak kiáltani mondván . . . az élő Istenre parancsolok, hogy nekem megmutassad az utat. Kin én nekem kelljen elmennem. Ezt hallván az szarvas, miképen háznál lakott szelid állat, legottan hozzáim tére, és én előitem kezdé az örvényen menni;

emberek nagy erős kiáltást tesznek vala és azt mondják vala: Kedvezz nekünk Ur, mert teremtel minket; Irgalmas legy mihozzánk Uristen, mert vetkezéink te ellened itt ez földön. Ez ilyen szót mi hallván, igen csodálkozánk és imádkozánk ezt mondván: Kegyelmes Uristen, jelentsd meg nekünk mi legyen ez nagy csuda, kit látunk. Szózat jöve a menyből mondván: nem engedteitek nektek ez csudát megtudnotok. Menjete el utatokon.“ — (778. l.)

A Kazinczy k.-ben (102. l.) a fülemüle szólal meg s kéri az őt megölni akaró madarászt, hogy ne ölje meg s így okoskodik. „Mit használ teneked ő ember, ha engem megölendesz. Én velem gyomrodat be nem töltöted, de ha elbocsátálnál, teneked 3 tanuságokat mondanék, melyeket ha megtartánál, teneked belőlük nagy hasznod következne.“

Kódexcinkben a legendák száma még nagyobb, mint a példáké. Sok szentnek az életét beszélék el s majd mindegyikhez hoznak elő csodás részleteket, megható jeleneteket is; sőt itt-ott majdnem az ezek sorozatából áll az egész legenda. De nemcsak ilyenek, más színezésűek is vannak. Már csak helyi vonatkozásánál fogva is érdekes Szent Domonkosnak egy csodája.

„Magyarországban, némely tartományban (írja a kódex 73. l.) egy nemes ember ő feleségével méne Szent Domonkos atyánk ereklyéjéhez, kinek ő kisdéd fia megbetegüle; ugyattott ő életének végére jutva meghala. Melyet ottan ő atyja az Szent Domonkos oltára előtt helyeztetvén, siralmas szóval sími kezdé mondván: Boldog Szent Domonkos, vígan jövék tehozzád, ime szomoruan meggyünk el; fiuval jöttem te-

hozzád, és fiu nélkül megyek el. Adjad meg énnekem az én szívemnek vigasztalást! Éjfélnék idejen az gyermek megdevenüle és jára az egyház szerte.“

A lelki élet tökéletességében magas fokra emelkedett lelkek tehát uralkodnak a természet erőin. Hatalmuk nagy. Kérésük feltétlen meghallgatásra talál Istennél, mert lemondtak a földi életéről s örmeiről. Ime, helyettük nagyobb, szebb örömöket nyertek, melyek csakugyan boldogítják a lelket s a melyek soha el nem véteinek tőlük.

A középkori élet tisztultabb levegőjében tehát ime, szebb élet folyik, mely a dicsőség legmagasabb fokára emeli az embert. Fel a szellemi életbe, fel a lelki fenségbe s mindkettőben isteni boldogságot élveznek. Az ily magasra emelkedett lélek vallásos hitében azután felolvadnak a természeti erők. Az emberi képzetet szárnyalása nem kerül nála akadályba. De nem téved a szertelenségbe sem, mert mindent az isteni ajakról elhangzott választ s ennek tanult látja. Még a fantáziát is a vallás vezette ebben a korban. Az emberi természet egészen bele olvadt ekkor a lélek világába, a vallás egy szárnyain emelkedett magasra s csapangott szerteszét az emberi képzetet. Ez szabta meg útját, de ez óvta meg a túlzásoktól is.

Ezen ábrán állva a legendák között olyanokat is találunk, melyek már a népélet képzetének eredményéhez, a meséhez hasonlítanak. „Egy nemes ember (írja a Teleki k. 300. l.) beméne Szent Benedek szerzetébe . . . és mikorottan őtet az mester tanította, többet nem tanulhata, hanem csak az két ígét: „Ave Maria.“

Mai lapunk 4 oldal.

— **Iskolamegnyitás.** A gyermekbetegségek folytán szükségessé vált nagymérvű iskolabezárás után szintén jól esik jelezni, hogy a helynyfertőző betegségek az egész vármegye területén szűnőfélben vannak s az iskolák ismét teljesítik fontos feladatukat. Nagy-Lángon már teljesen megszűnt a vörheny s így a hatóság az iskolák megnyitását elrendelte.

SZÍNHÁZ.

Kedd, jan. 27.

Nevezetes kastély. Bisson vígjátéka. Ha valakit azért ünnepelnek, mert szép és fiatal, ahhoz a művészetnek még semmi köze. Ha valakit azért szeretnek, mert szép és fiatal művésznő, ehhez még az igazi szeretetnek nincs köze. Szabóné Mariska túl van már ezeken a pontokon. Nem úgy értjük ám ezt, mintha ő tán öreg és csunya néneke volna, mert biz csöppet sem az, és nem egy menyecske találma ebben a tüzről pattant józsi alföldi asszonyban sok irigyleni valót, hanem úgy, hogy neki már nincs szüksége a szépség és fiatalság fegyvereire, hogy ünnepeltesse, hogy megszerettesse magát. Mai jutalomjátékán tisztelői lelkes ovációban részesítették a derék művésznőt, akinek ezenkívül a koszorúkból, virágcsokrokból és sok egyéb kedves ajándékokból is bőven kijutott. Kitérő játékaival méltán részolgált a szeretetteljes kitüntetésre. Ami pályatársait illeti, ezeken is meglepszt, hogy szeretik a „kis manát”, mert szívesen játszottak, ami többieknél kitérő eredményt jelent. **Sarrassy Ilona** (Marguerite Baudoin) finom érzéssel játszotta meg a poétikus lelkületű asszonyka szerepét, aki egy ismeretlen költő munkáit olvassatva, ezek anynyira beleszeretnek a lelkébe, hogy blindre bele-szeret a szerzőbe. **Margitai** (Claude Barrois), aki barátja kedvéért fölcsapott ál-költőnek, hogy aztán tettett kiállhatatlansággal ábrándítsa ki az asszonykát ismeretlen ideáljából, ügyesen festette a dilemmát, amelybe azáltal jutott, hogy belé-szeretett a szép asszony hűgáiba, aki előtt pedig éppen nem akar kiállhatatlannak látszani. A többiek is jók voltak.

Szerda, jan. 28.

Halálos csend. Ez volt a nézőtérén is. Mi csak utjuk a direktort az erkölcs és jó ízlés szent nevében a léha darabok színrehozataláért, ha aztán ilyen zseniális, ilyen ideálisan, megkapóan szép remekművel áll elő, úros a színház. Már most ki a hibás? Hátha ilyen pártolás mellett Kunhegyi is elszánja magát és a kis Fuchs fiával föl-palkoltatja a motyóját, oszt' odébb áll egy házzal? Kit szidunk mi akkor? (Kritikusunk gyengékedése miatt jóbarátja szemével nézte az előadásokat.) Szól.

Coaksz!

Alólirott légszeszgyárl igazgató-ság a legjobb minőségű sziléziai darab közszénel előállított

Coakszának

métermázsáját 4 koronáért a légszeszgyárban ajánlja.

Utálvány ugy a székesfehérvári kereskedelmi bankban, valamint a „Magyar király” szállodával szemben levő Pollák Gusztáv és Társa helybeli cégnél és a légszeszgyárban váltható.

Székesfehérvári légszeszvilágítási társalat igazgatója:

MRÁZ V.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy **Kigyó-utca 18. szám alatt** a mai kor igényeinek teljesen megfelelő **szabó-műhely és ruhatisztító-intézetet** nyitottam.

Sok évi gyakorlatom azon helyzetbe juttat, hogy a tisztelt közönség minden igényeinek a legjobban megfelelhessek.

A legdivatosabb állású ruhákat is úgy tisztítom, hogy azok a divatos formájukat továbbra is megtartják.

Egy öltöny tisztítása és javítása 2 korona.

Hozzá egy öltöny vasalása 1 kor.

Öltönyöket és kabátokat a legolcsóbban lortidok.

Miután főtőrekvésem, hogy a t. megbízóimat legteljesebb megelégedésre kielégítem, szíves pártfogást kérve, maradtam

kiváló tisztelettel
Jäger Béla,
szabó-mester,
vegyl- és műrhatisztító,
Kigyó-utca 18. sz.

Egy házhely a felső-királyson,
ugyanott egy ház,
az öreghegyen két szöllő
és két kőbánya
szabad kézből eladó.

Felvilágosítást ad

Dr. Csöppenszky Mihály

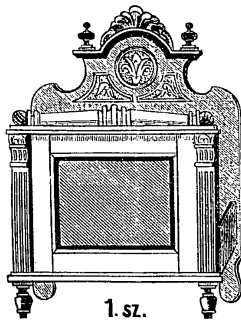
ügyvéd, Székesfejérvárott

1903. február 1-éig.

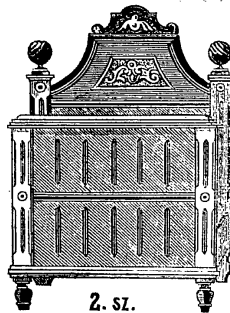
Ház eladás.

Sarló-utca 39. sz. alatt VIG JANOSNE s gyermekei tulajdonát képező ház szabad kézből eladó. — Feltételekről Dr. Saára Gyula ügyvéd (Kosuth-utca 8. szám a.) ad bővebb felvilágosítást.

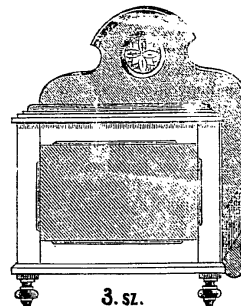
Tisztelettel felhívom a n. é. közönség b. figyelmét saját készítményű főzött keményfából készült 4 rendbeli ágyainkra, melyek úgy minőségben mint olcsóságban **versenyen kívül állanak.** Ágyaim mind egyforma mértékben patent vasalás és jó fenékkal ellátva egy évi jótállás mellett adatnak.

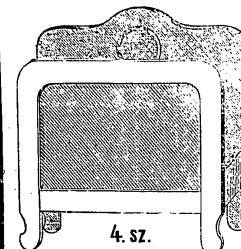
1. sz.
darabja 30 kor.

2. sz.
darabja 26 kor.

3. sz.
darabja 22 kor.

4. sz.
darabja 18 kor.

Egyébként ajánlom dusan felszerelt kárpitos és asztalos butoraimat jutányos árakban.

Elvállalok szakmamba vágó mindennemű kárpitos és asztalos munkákat helyben úgy mint vidéken, lehető olcsó árakban.

Kiváló tisztelettel

id. Fűster Imre,

butor-gyáros.

Sz. Fehérvár, Sas-utca 6., „Sas-szálloda” átellenében.
Gyár: megyeház-utca 15. sz. (saját ház.)